

ARDIAN-CHRISTIAN
KYÇYKU

SY

roman

Librarium Haemus

ardian-christian kyçyku - SY - roman

ARDIAN-CHRISTIAN KYÇYKU

SY

(roman)

Ardian-Christian Kyçyku

SY (OCHI)

(roman)

ISBN electronic: 978-606-8093-35-2

Coperta: KÜdesign (A.-Ch.Kyçyku, Teama de cristal)

Editura Librarium Haemus 2010

ARDIAN-CHRISTIAN
KYÇYKU

SY

(roman)

Sqarim: “... dhe pó atje (në Eden) banojnë shtatë klasat e të drejtëve. [...] Në klasën e katërt janë ata mbi të cilët zbriti reja për t’i mbuluar. [...] Nuk dihet me saktësi për cilët është fjala këtu. Ndofta janë njerëzit që Zoti i zgjodhi, qoftë gjatë jetës, qoftë kur vdiqën, duke i mbështjellë me një ré lavdie. Kur Moisiu u ngjit në Malin Sinai për të marrë *Tora-n*, Zoti e mbrojti nga zilia e engjëjve, duke ndehur mbi të një re”.

A.Cohen
Talmudi

E qeshura e mbledhur (dhe pjesërisht e shpëtuar) në faqet e mëposhtme mbetet dëshmia më e plotë se ata që përmenden këtu dhe ata që s’përmenden askund nuk janë vëllezër binjakë. Ngjashmëritë mes tyre nuk janë krejt të rastit, por nuk kanë, për fat të keq, as ndonjë ndikim të pazakontë mbi forcën e gjërave.

Autori

Zbriti pastaj mbi liqen një ré e ndritshme dhe e pambuktë, që s' dihej nga u ngjiz, dhe malet përreth u dukën dy herë më të zinj. Reja nuk qëndroi gjatë mbi ujra, nuk u pá nga të gjithë. Ata që patën fatin ta shihnin, pandehën se vetë shpirti i dëborërave mijëojëçare, i zvojerdhur nga bëmat e vdekatarëve dhe nga pafuqia e ngjyrave për të mbetur përjetësisht parajsore, u shndërrua në re, u fanit kalimthi mbi ujra, ndofta sa për të lajmuar dhembshurisht ikjen, dhe u tret.

Një grimë kohe para tretjes, buisi mbi qytet një aromë e përzjerë dhe mahnitëse virgjëreshash, shëlgjesh, kallamishtesh, butesh vere dhe gurësh zjarri, që latohen nën ujra. Vezullimet e resë u ndehën anëmbanë. Një pjesë e tyre, tashmë në trajtë rrezesh jashtëtokësore, përshkuan ujrat gjer në fund. Brendësia e ujrave u tjetërsua. Peshqit u dukën të gjithë njëlloj, shumë-ngjyrësh. Disa syresh, pak më të uritur a thjesht të frymëzuar nga ajo broffe ngjyrash nënujore, nuk vonuan të kërcenin drejt resë, me gojëzat hapur, me shpresën se mund t'i shkulinin ndonjë copëzë.

Nuk dihet ç'pandehnin se është.

Kurse peshqit e tjerë, të rëndomtët, përfshi ata pak amurë të zinj që i patën bërë bisht ndëshkimit të koranëve, vallëzuan çmendurisht mes barishte-ve e shkëmbinjve, duke ëndërruar a duke u lutur të mbeteshin ashtu.

Pamja mund të të magjepste edhe po ta shihje me sy prej qelqi.

Nuk kisha veçse një sy prej qelqi: të majtin.

Syrin e zemrës.

Nuk njihen sa duhet të mirat që sjellin vdekjet e dhunshme. Të lashtët njihnin plot nëntëqind e tre lloje vdekjesh. Jo të gjitha ishin të dhunshme. Më e lehta i ngjante shkulljes së shpirtit nga trupi njëlloj si në çastet kur dora nxjerr një fije floku nga qumështi. Më e rënda të kujtonte nxjerrjen e një gjembi nga një turrë leshi dhensh. Vdekja në ujë, para se të ndodhte, llahtariste, mirpo thuhej se qënkej më e këndshmja.

Po ta dinin njerëzit sa të mira sjell një vdekje e dhunshme, mbase do të ishin lutur që të mos jepnin shpirt si zakonisht, por në kushte sa më kafshërore. Historia do të ish këqyrur krejt ndryshe, pa drithma, si me një sy prej qelqi. Do t'i kish ngjasuar, besoj, një dyndjeje dhembshurie të perëndishme, pavarësisht nga mënyrat shpesh lebetitëse të *shprehjes*. Është si të shquash puthjen hyjnore që struket brenda plumbit, gurit, majës së thikës, përgjatë litarit, apo në shtrëngesën vdekjeprurëse të ujit, zjarrit etj. Kjo e përjashton vetiu vetëvrasjen, sepse ata që e nuhatin mbarësinë e një vdekjeje të dhunshme, asnjëherë nuk synojnë të ikin nga jeta pa leje.

Dikur bëja pjesë mes atyre që pandehin se bota mbaron aty ku fiket fuqia e vështrimit. E do të isha fikur ashtu, në hije të historisë, sikur të mos më qe ngritur

mendja të arratisesha, ta merrja liqenin me not, e sikur helikat e asaj motobarkës a jahtit të mos m'i kishin bërë rropullitë fërtele gjatë asaj mesnate të paharruar shtatori. Dhembjet më zgjuan tjetërkund dhe zbulova i çmeritur se gjuha ime qe pasuruar ndjeshëm. Më kish mbirë, a mbase më qe rritur, një tjetër gjuhë. Në qiellzë e në qënie. Një gjuhë, e cila me siguri do të më kish sjellë në të kaluarën një krejt tjetër fat, më pak të mefshtë e çakërr.

Fjalìa e parë që thashë nuk lidhej as me Partinë, as me Enverin, as me demokracinë, madje as me nënën. Ishte pakashumë fjalìa e të gjithë atyre që kishin fatin të zgjoheshin tjetërkund. I pata hapur sytë si për brenda, jo për jashtë. Asnjëherë vështrimi nuk më qe dukur aq i rremë dhe i pafuqishëm. Rrallëherë pikëpyetja dhe pikëçuditësja nuk mund të jenë aq të gërshetuara mesveti, duke ngjizur një shenjë pikësimi ende të pashpikur. Prandaj fjalìa:

- O, Perëndi...

mbyllej me një rresht pikash. Kush mund ta maste gjatësinë e atij rreshti?!

Ishte pó shtator: një thëllim i beftë i pat qethur brenda një ore të gjitha pemët e qytetit, duke lënë mes degësh vetëm hurmat. Ngjasonin me ca diej të plakur nga malli. Qyteti u gdhi jo aq nën këtë ngutje vegimtare vjeshte, se sa nën një lajm që ngulmonte t'i mjegullonte kokat më gjatë se tri ditënetë, ndonëse këtu legjendat s'e kishin të gjatë: zitë e mrekullitë zgjasnin sa një e shtënë, sa një ëndërr.

Njëra nga varkat e peshkimit qe kapur në breg nga rojet e kufirit. Të tre peshkatarëve u mungonin kokat. Një dorë mjeshtërore, pandehën qytetarët, - duke trashur hije mosbesimi rreth magjstricave, xerahëve, doktorëve e falltarëve, - ua pat prerë kokat gjatë peshkimit. Varka pat marrë verbtazi përgjatë vijës kufitare, duke bërë zigzage mes ujrave tona dhe atyre maqedonase, dhe të dyja palët

e rojeve, me tri orë ndarje e zbrazëti në mes, ishin turrur t'i bënë shoshë me plumba. Përjashtoj mundësia që tre peshkatarët të ishin dehur. Shishet që merrnin me vete kontrolloheshin gjer edhe një minutë para se të niseshin për peshk. Nga ana tjetër, siç doli më vonë, të tre peshkatarët kishin lidhje të forta me Sigurimin e Shtetit dhe as që shtrohej çështja të kishin bërë ndonjë marrëzi.

Në të gdhirë, pasi erërat e shtynë varkën drejt bregut tonë, plot katërmbëdhjetë ushtarë e oficerë kishin zënë pritë që t'i kapnin e t'i ndëshkonin sipas të gjitha rregullave. Ushtarët ishin të gjithë mahmurë, me sytë si sy peshqsh. Qenë dehur në gostinë e një nate më parë, me rastin e lirimt të pesë prej bashkëvuajtësve, dhe siduket fasulet nuk para u bënë dot ballë rakive të lira e të *fisnikëruara* me ujë e sheqer. Marrakëmbthi, duke bërëbëlitur kabá gjysmë të dënueshme nizamësh, e kishin mbajtur frymën, - për të mos thënë avujt e rakisë, - në restorantin "Familjari", ku njëra nga shumë dasmat e atyre kohërave e bënte jetën (përkohësisht) më pak kafshërore.

Në orën 5.45 varka iu avit majës së Urës Ushtarake.

Rastisa atypari dhe, i drithëruar, i bërtita ushtarëve që po mateshin t'i bënë shoshë me kallashnikovë: "Mosni, djema, se janë të vdekur! Mos i qëlloni, se s'kanë koka!"

Mirpo s'ta ve njeri veshin kur e ka mbledhur trurin të vrasë kënd.

Oficeri dha urdhërin e stërnjohur: "Zjarr!"

Pesë breshëri u vërsulën të nxehnin sadopak me zjarr trupat tashmë të ftohur të peshkatarëve.

Vetëm pasi u shti *mirë*, oficerit iu kujtua të ngrinte dylbitë. Pasi vuri dylbitë, iu desh t'i hiqte, të fërkonte sytë, t'u fshinte qelqin, të pështynte i çmeritur dhe të thoshte:

- T'ëmën e s'ëmës: s'paskan koka...